

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

ПОНЯТТЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ, ЗАПОБІГАННЯ ТА ЙОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ У НКЦПФР

Відділ запобігання корупції 2026

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

ПОНЯТТЯ

Конфлікт інтересів - ситуація, за якої особиста зацікавленість працівника та або пов'язаних з ним осіб **впливає або може вплинути** на виконання ним посадових обов'язків і може призвести до **протиріччя** між особистими інтересами та службовими повноваженнями посадовця

ВИДИ

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

ПОТЕНЦІЙНИЙ

наявність у особи **приватного інтересу** у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

РЕАЛЬНИЙ

суперечність між **приватним інтересом** особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

ВІДМІННІСТЬ МІЖ ПОТЕНЦІЙНИМ ТА РЕАЛЬНИМ КОНФЛІКТОМ ІНТЕРЕСІВ

потенційний конфлікт інтересів

є приватний інтерес і є
можливість реалізувати службові/
представницькі повноваження

реальний конфлікт інтересів

є приватний інтерес і службові/
представницькі повноваження
реалізовані (мають бути
реалізовані) особою, у зв'язку
з чим виникає суперечність

Так, **при потенційному конфлікті** інтересів у особи наявний приватний інтерес у сфері, в якій вона виконує свої службові/представницькі повноваження. Така ситуація надалі впливатиме на об'єктивність особи під час реалізації повноважень.

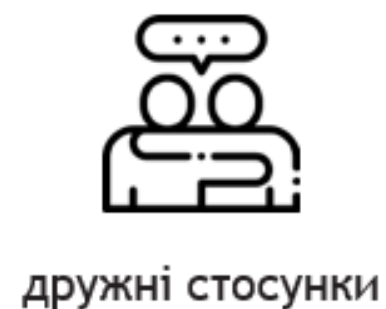
При **реальному конфлікті** інтересів особа реалізує (повинна реалізувати) свої повноваження у сфері, де наявний приватний інтерес. Це викликає суперечність між повноваженнями і приватним інтересом, яка впливає на об'єктивність вчинення дій чи прийняття рішень.

Приватним інтересом може вважатися будь-який як майновий, так і немайновий інтерес

Приблизний перелік позаслужбових стосунків із фізичними чи юридичними особами, що можуть зумовлювати виникнення приватного інтересу

Типові обставини та ситуації, що свідчать про наявність приватного інтересу чи зумовлюють його виникнення

Сімейні та родинні стосунки. Бажання піклуватися про членів сім'ї, родичів є природним для кожної людини, тому відносини з такими особами є передумовою виникнення приватного інтересу. Тож у випадку спільної роботи з членами сім'ї та родичами слід звертати увагу на наявність, характер та зміст службових чи представницьких повноважень, що можуть бути реалізовані стосовно таких осіб.

Реалізація службових / представницьких повноважень стосовно себе. До таких ситуацій можна віднести прийняття (або участь у прийнятті) будь-яких рішень дискреційного характеру особою щодо себе самої. Наприклад, які стосуються оплати праці, відведення земельних ділянок, використання права на депутатське звернення чи депутатський запит у власних інтересах тощо.

Отримання подарунка. В ситуації, коли особа безпосередньо (або її близька особа) отримала подарунок і надалі має прийняти рішення (вчинити дію) щодо дарувальника, наявний приватний інтерес. Такий інтерес зумовлений бажанням віддячити за подарунок.

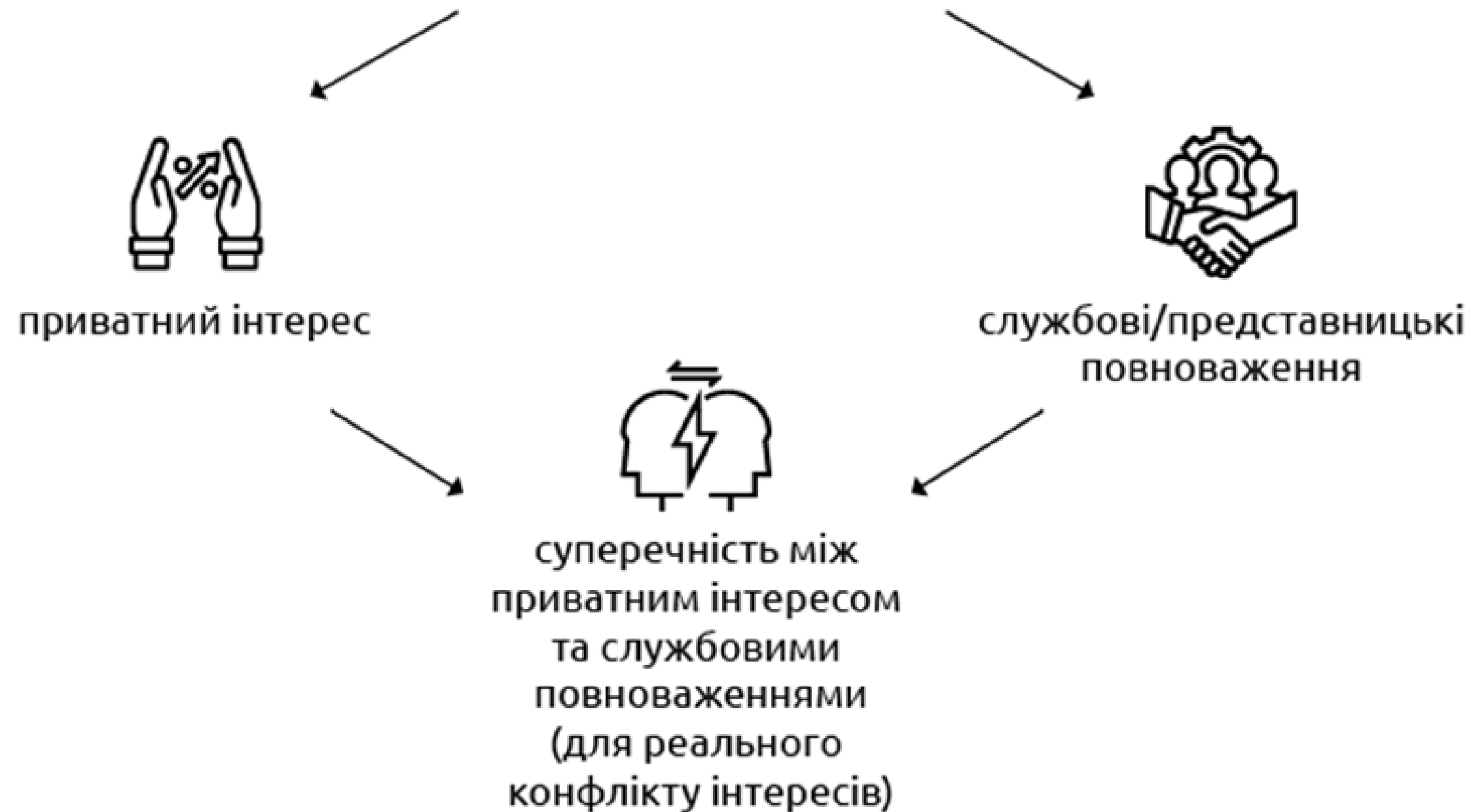
Службові стосунки. Приватний інтерес може виникати через конфлікт керівника з підлеглою особою або негативне сприйняття дій підлеглої особи керівником. Часто такого роду приватний інтерес зумовлюють дії викривачів корупції.

Службова діяльність. Приватний інтерес буде наявний у особи, службову діяльність якої будуть оцінювати в рамках службового розслідування, що координується та контролюється такою особою.

СКЛАДОВІ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ (КІ)

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

Тільки за наявності всіх представлених складових може існувати конфлікт інтересів

СЛУЖБОВІ ПОВНОВАЖЕННЯ

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

Основним джерелом приватного інтересу у здійсненні публічними службовцями службових повноважень є дискреційний характер останніх.

Дискреційні повноваження – це повноваження, які державний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за таких обставин

службові/представницькі
повноваження

вплив (можливість впливу) приватного інтересу на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, вчинення чи невчинення дій під час реалізації

Обов'язки у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів

Закон встановлює вимогу до службових осіб вживати відповідних заходів (пункт 1 частини першої статті 28 Закону) з метою превенції конфліктів інтересів.

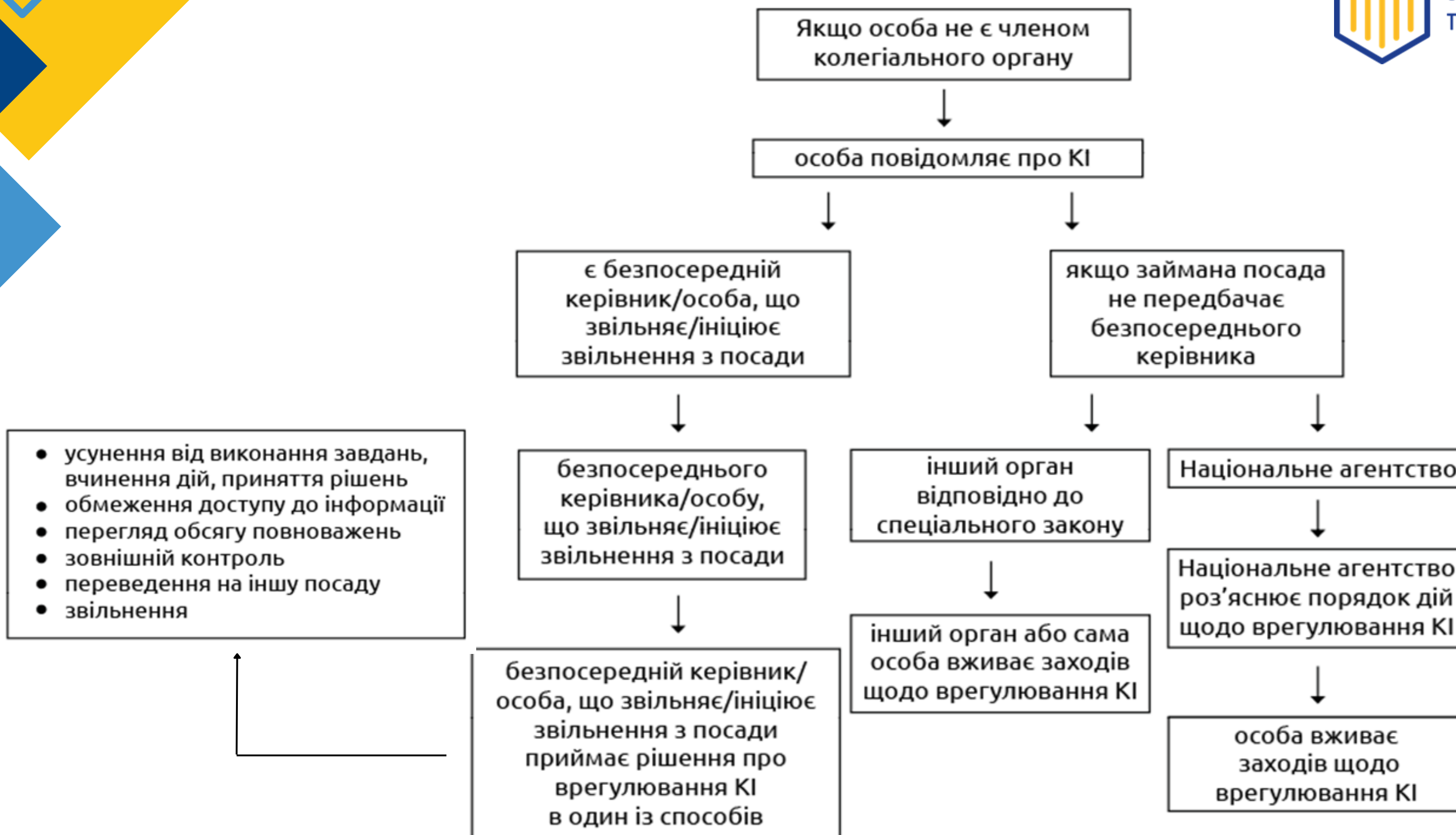
З моменту, коли особи дізналися чи повинні були дізнатися про наявність у них реального чи потенційного конфлікту інтересів, вони зобов'язані:

1. вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів;
2. повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно;
3. не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів;
4. вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

АЛГОРИТМ ДІЙ

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

КОГО ПОВІДОМЛЯТИ

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО КЕРІВНИКА

особа обіймає посаду, яка
передбачає наявність
безпосереднього
керівника

КОЛЕГІАЛЬНИЙ ОРГАН

особа входить до складу
колегіального органу і під
час виконання
повноважень в такому
органі у неї виник конфлікт
інтересів

ІНШЕ

особа перебуває на посаді,
яка не передбачає
наявності безпосереднього
керівника

Тоді повідомляти варто
НАЗК або визначений
Законом орган, або
керівника органу, до
повноважень якого
належить звільнення

Дії

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

У разі наявності відносин прямого підпорядкування службовці зобов'язані протягом 15 днів самотійно усунути такі відносини, а у разі неможливості цього, такі відносини зобов'язаний припинити керівник протягом наступних 15 днів.

Публічні службовці зобов'язані повідомляти безпосереднього керівника або керівника органу, до повноважень якого належить звільнення особи з посади, про наявність потенційного або реального конфлікту інтересів не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли вони дізналися про наявність конфлікту інтересів.

Безпосередній керівник або керівник органу приймає рішення щодо врегулювання конфлікту інтересів у відповідної особи протягом 2-х днів після отримання відповідного повідомлення. Керівник зобов'язаний прийняти рішення про врегулювання конфлікту інтересів у відповідної особи також у випадку, якщо йому стало відомо про конфлікт інтересів від інших осіб, із повідомлень про корупцію, з листів Національного агентства тощо, та повідомити про це особу.

ЗАХОДИ ВРЕГУЛЮВАННЯ

усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті (ст. 30 Закону України “Про запобігання корупції” (далі - Закон)

обмеження доступу особи до певної інформації (ст. 31 Закону)

перегляд обсягу службових повноважень особи (ст. 32 Закону)

застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень (ст. 33 Закону)

Наприклад: перевірка стану та результатів виконання особою завдання; виконання особою завдання у присутності визначеного керівником працівника; участь уповноваженої особи НАЗК в роботі колегіального органу в статусі спостерігача без права голосу

переведення особи на іншу посаду (ч. 1 ст. 34 Закону)

звільнення особи (ч. 2 ст. 34 Закону)

Запобігання конфлікту інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав (ст. 36 Закону)

Передача прав: Протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду, службовець зобов'язаний передати підприємства чи корпоративні права в управління третій особі.

Суворі обмеження: Забороняється передавати права в управління членам своєї родини, а також укладати договори з компаніями, де працюють члени сім'ї.

Інформування: У 1-денний термін після передачі прав особа зобов'язана письмово повідомити керівника та надати нотаріально засвідчену копію договору.

Вимоги щодо передачі підприємств та/або корпоративних прав:

передача має бути здійснена протягом 60 днів після призначення (обрання) на посаду. Якщо на момент закінчення 60-денного строку в системі депозитарного обліку встановлено обмеження на здійснення операцій з акціями на підставі відповідного рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про зупинення внесення змін до системи депозитарного обліку, особи, зазначені у п.1, п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону, зобов'язані передати такі належні їм акції в управління іншій особі протягом 60 днів з дати відновлення внесення змін до системи депозитарного обліку щодо відповідних акцій;

забороняється передавати в управління підприємства та корпоративні права на користь членів своєї сім'ї, а також укладати відповідні договори із суб'єктами підприємницької діяльності, інвестиційними фірмами та компаніями з управління активами, в яких працюють члени сім'ї;

передача підприємств здійснюється у передбачений у ч. 2 ст. 36 Закону спосіб;

передача корпоративних прав здійснюється в один із визначених у ч. 3 ст. 36 Закону способів.

Зверніть увагу. Передача корпоративних прав в управління не позбавляє володіння цими правами.

Способи передачі в управління належних особі корпоративних прав:

укладення договору управління майном із суб'єктом підприємницької діяльності (крім договору управління цінними паперами та іншими фінансовими інструментами);

укладення договору про управління портфелем фінансових інструментів та/або грошовими коштами, призначеними для інвестування у фінансові інструменти, з інвестиційною фірмою, яка має видану Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку ліцензію на провадження діяльності з управління портфелем фінансових інструментів;

укладення договору про створення венчурного пайового інвестиційного фонду для управління переданими корпоративними правами з компанією з управління активами, яка має ліцензію Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження діяльності з управління активами.

Особа зобов'язана письмово повідомити про передачу в управління належних їй підприємств та/або корпоративних прав в одnodенний термін після такої передачі та надати нотаріально засвідчену копію укладеного договору.

Строки повідомлення про передачу (ч. 5 ст. 36. Закону)

При обрахуванні строку передачі, а також при визначенні дати повідомлення про таку передачу слід брати до уваги загальні правила обчислення строків, встановлені ст.ст. 253, 254 ЦК.

Таким чином, перебіг строку передачі починається з наступного календарного дня після призначення (обрання) особи на посаду. Якщо ж останній день строку припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, днем закінчення строку є перший за ним робочий день.

Під 1-денним строком повідомлення слід розуміти день, наступний за днем, коли особа передала належні їй підприємства та/або корпоративні права в управління. Якщо ж цей день припадає на вихідний, святковий або інший неробочий день, цим днем слід вважати перший за ним робочий день.

Письмові заяви та повідомлення, здані до установи зв'язку або до скриньки для вхідної кореспонденції до закінчення останнього дня строку, вважаються такими, що здані своєчасно.

ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ, ЯКИЙ ВИНИК ПІД ЧАС УЧАСТІ У ЗАСІДАННІ ВІДПОВІДНОГО КОЛЕГІАЛЬНОГО ОРГАНУ, ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ШЛЯХОМ:

Публічного повідомлення

Особа самостійно робить публічне оголошення про конфлікт інтересів під час засідання колегіального органу.

Оголошення обов'язково здійснюється до початку розгляду питання, у вирішенні якого є приватний інтерес, та фіксується у протоколі засідання.

Неучасті у голосуванні

Врегулювання полягає у неучасті у розгляді, підготовці та прийнятті рішення колегіальним органом.

Виняток: якщо неучасть особи призведе до втрати кворуму, вона бере участь у прийнятті рішень лише за умови публічного повідомлення.

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Закон покладає обов'язок повідомляти про конфлікт інтересів виключно на особу, у якої виник конфлікт інтересів, та не зобов'язує інших осіб, у тому числі спільна робота з якими зумовлює виникнення конфлікту інтересів, повідомляти про такий конфлікт інтересів

Відповідальність за порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

За порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів та інших обмежень щодо запобігання корупції особа може бути притягнута, зокрема, до адміністративної та дисциплінарної відповідальності.

Стаття 172-7 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів.

Неповідомлення особою у встановлених законом випадках та порядку про наявність у неї реального конфлікту інтересів - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Вчинення дій чи прийняття рішень в умовах реального конфлікту інтересів -тягнуть за собою накладення штрафу від двохсот до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Дії, передбачені частиною першою або другою, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення, - тягнуть за собою накладення штрафу від чотирьохсот до восьмисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

Конфлікт Інтересів: треба знати!

Ситуація, при якій службова особа, виконуючи свої обов'язки, має приватний інтерес (особисту заінтересованість), яка хоча і не обов'язково призводить до прийняття неправомірного рішення або вчинення неправомірного діяння, але здатна до цього призвести

Потенційний

Реальний

наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

Суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень

Якщо службова особа виявила конфлікт інтересів, то повинна

Вживати заходів щодо недопущення виникнення конфлікту інтересів

Своєчасно повідомити про конфлікт інтересів безпосереднього керівника

Не вчиняти дій та не приймати рішень в умовах реального конфлікту інтересів

Вжити заходів щодо врегулювання реальної чи потенційної конфлікту інтересів

Заходи врегулювання конфлікту інтересів

1

Самостійне врегулювання

3

Застосування зовнішнього контролю

4

Обмеження доступу до інформації

5

Перегляд обсягу повноважень

6

Переведення на іншу посаду

2

Усунення від вчинення дій

7

Звільнення

Відповідальність за порушення

Дисциплінарна

За неповідомлення про потенційний чи реальний конфлікт інтересів

Цивільно-правова

Відшкодування матеріальної та/або моральної шкоди

Адміністративна

За неповідомлення особою про наявність у неї реального конфлікту інтересів

Кримінальна

Коли приватний інтерес фактично призвів до прийняття правомірних або неправомірних рішень (діянь)

Національна комісія
з цінних паперів
та фондового ринку

**У разі наявності додаткових запитань
звертайтеся до відділу запобігання корупції
(каб. 1119) за телефоном 280-00-89 та 37**